

A radioaktív anyagok új nyilvántartási rendelete:

a 11/2010. (III.4.) KHEM rendelet

Vajda-Katona Tünde, Sáfár József

Országos Atomenergia Hivatal
Nukleáris és Radioaktív Anyagok Főosztálya
Vajda-Katona@haea.gov.hu

Tárgy: RADIOAKTÍV anyagok nyilvántartása

Ø NUKLEÁRIS anyagok: *7/2007 IRM rend.*

Az atomenergia alkalmazása hatósági felügyeletének része
a radioaktív anyagok **nyilvántartása**.

A nyilvántartási rendelet tárgyi hatálya alá tartozó radioaktív anyagokról
vezetett **országos központi nyilvántartás** működtetése az **OAH** feladatkörébe tartozik,
rad. anyagok **tulajdonosai és birtokosai helyi nyilvántartást** kell, hogy vezessenek.

A **nyilvántartás szabályozása** hazánkban folyamatosan változik, fejlődik,
igazodik a nemzetközi „standard”-ekhez, előírásokhoz.

- **1964:** MT rendelet

ezt lefedte egy kereskedelmi szemléletű országos nyilvántartás

- **25/1997.** (VI. 18.) IKIM rendelet

helyi nyilvántartás papíralapú (izotóp-nyilvántartó könyvek)

MTA IKI: a központi, számítógépes nyilvántartás vezetése, helyi nyilvántartások ellenőrzése

OAH: kp-i nyilvántartás finanszírozás, szakmai irányítás, felügyelet

a központi nyilvántartás feladata:

a radioaktív anyagok nyilvántartása - bejelentés alapján

a helyi nyilvántartások vezetésének ellenőrzése

rendszeres jelentés az ÁNTSZ részére

információ szolgáltatás

Előzmények (folyt.)

- **33/2004** (VI. 28.) BM rendelet
az EU csatlakozás után **HASS direktíva** átültetése: DE a korábbi előnyeit részben megtartva pl. belépő szint maradt a mentességi szint (nem $A_1/100$)

Alapvető követelményei:

- **zárt** sugárforrások sorskövetése (alkalmazási hely, tulajdonos)
- **nyitott** forrásoknál az aktuális készlet mellett az éves felhasználás kimutatása engedélyesenként, nem tételes, hanem izotóponkénti **kumulatív** változás-követés

Újdonságok:

- honlap: www.iki.kfki.hu/radsec/knyt
- letölthető **helyi** nyilvántartó program (**RADIUM**)
- elektronikus kapcsolattartás a **központi** nyilvántartással (**RADON**)
- éves leltárjelentés, változásjelentések
- zárt sugárforrások nyomon követése
 - műbizonylat szerepe
 - külön okmány a tulajdonjog igazolására
 - változások jelentése
 - jelentések párosítása

11/2010. (III.4.) KHEM rendelet

A radioaktív anyagok nyilvántartásának és ellenőrzésének rendjéről, valamint a kapcsolódó adatszolgáltatásról

1. A rendelet (tárgyi) hatálya

- a mentességi szint feletti radioaktív anyagok,
- a sugárforrások gyártásához használt alapanyagok,
- NORM és TENORM anyagok (10 x ment. akt. konc.),
- radioaktív hulladékok **(RAHEL)**

kivételek:

- külön jogszabályban meghatározott;
- nukleáris üzemanyag;
- szegényített uránból készült árnyékolás,
- csomagolás, ballaszt és ellensúly,
- radioaktív szennyeződés révén radioaktívvá vált anyag, ha az nem tartozik a radioaktív hulladékok vagy alapanyagok körébe

2. Értelmező rendelkezések

Pl.:

a) **birtokos:** aki radioaktív anyagot tartósan vagy átmeneti jelleggel tárol, használ vagy feldolgoz, beleértve a sugárforrás gyártóját, forgalmazóját és felhasználóját, kivéve a hosszú távú tárolására, ártalmatlanítására vagy ideiglenes tárolására hatósági engedéllyel rendelkezőket;

...

....

.....

g) **D aktivitás:** a sugárforrások veszélyességének meghatározásához használt, izotóponként eltérő értékű normalizáló tényező;

pl.: Co-60 D értéke: 0,03 TBq

Cs-137 D értéke: 0,1 TBq

II. FEJEZET

A RADIOAKTÍV ANYAGOK NYILVÁNTARTÁSA

3. A radioaktív anyagok nyilvántartásához és ellenőrzéséhez szükséges egyedi azonosítás szabályai

- Nagy aktivitású zárt sugárforrások ($A_1/100$):
gyártási szám, sugárveszélyre figyelmeztető jelzés, fénykép
- Műbizonylat: **(forgalmazó / gyártó)** pl. gyártó/forgalmazó neve, címe, a műbizonylat száma, nuklid, akt. és dátuma, rendeltetés, gyártási szám, tok típusa, ...
- Hatósági bizonyítvány **(OAH)** pl. tulajdonos neve, címe, hatósági azonosító, nuklid, akt. és dátuma, rendeltetés, gyártási szám...

4. Központi nyilvántartás

- országosan összesített **számítógépes központi nyilvántartás**;
kialakítása és működtetése, a helyi nyilvántartások ellenőrzése az **OAH** feladata
- adatszolgáltatás fogadásában, értékelésében, gépi adatfeldolgozásban az **MTA Izotópkutató Intézet támogatást nyújt**
- nyilvántartott adatok **zárt sugárforrások** (engedélyezett maximális készlet, aktuális készlet, fajta, aktivitás, rendeltetés) **nyitott sugárforrások** (leltárperiódusra nuklidonként a radioaktív anyagok mennyisége, készletváltozása, felhasználása, fajtája, eredeti aktivitása, rendeltetése) **és radioaktív hulladékok** esetén (a radioaktív hulladékok mennyiségét, készletváltozását és fajtáját tulajdonosonként és birtokosonként, radioaktív hulladék osztályonként, valamint amennyiben ismert, radionuklidonként)
- adatszolgáltatás az **ÁNTSZ, ORFK, polgári titkosszolgálatok és az engedélyesek felé (rendszeres, illetve egyedi)**

5. Helyi nyilvántartás

A tulajdonosoknak a tulajdonukban és a birtokoknak a birtokukban lévő radioaktív anyagokról helyi nyilvántartást kell vezetniük

- nyilvántartott adatok:
 - engedélyezett max. készlet, aktuális készlet, fajta, aktivitás, rendeltetés, tárolási helye, felhasználás módja
- elkülönített nyilvántartást kell vezetni
 - a **zárt sugárforrásokról**, ideértve a radioaktív hulladékká minősített zárt sf-okat is;
 - a **nyitott sugárforrásokról** a radioaktív hulladékok kivételével; a **nem mentes** használati cikkekről; a **NORM×10**-ről és az **alapanyagokról**; **radioaktív hulladékokról**, kivéve a radioaktív hulladékká minősített zárt sugárforrásokat.
- a **nyilvántartás felelőse** adatot szolgáltat a központi nyilvántartás által támogatott elektronikus formában
- haladéktalanul be kell vezetni:
 - minden készletváltozást
 - alkalmazást (felhasználást), az alkalmazás szüneteltetését
 - anyag teljes felhasználását
 - a hatósági felügyelet alól való felszabadítást
 - hulladékká minősítését

5. Helyi nyilvántartás (folyt.)

- zárt sugárforrások esetén rögzítendő:
alkalmazás célja, időpontja, helye, felelős neve
- nyitott sugárforrások esetén rögzítendő:
 - alkalmazás célja, időpontja, helye, felelős neve
 - felhasznált anyag mennyisége (*aktivitása és tömege vagy térfogata*)
- radioaktív hulladékok esetén rögzítendő:
a tulajdonos vagy birtokos neve és címe; radioaktív hulladék osztálya;
az osztályba sorolás alapja; tárolás jellege; hulladékforma; csomagolás;
mennyiség, és egysége; radionuklid eleme és tömegszáma (amennyiben ismert); aktivitás és dátuma (amennyiben ismert); aktivitás meghatározásának módja; hulladékká minősítés dátuma, minősítési jegyzőkönyv száma, minősítést végző neve és címe.
- iratkezelési szabályok

III. FEJEZET

ADATSZOLGÁLTATÁS ÉS ELLENŐRZÉS

- Leltár:

- minden naptári évben (két leltárfelvétel között eltelt idő ne haladja meg a **12 hónapot**)
- OAH vagy a Sugáregészségügyi Decentrum felszólítására
- záró leltár tevékenység megszűnésekor

- Jelentés:

„A leltár eredményét a felvételét követő 15 napon belül jelenteni kell az OAH-nak, a központi nyilvántartás által támogatott elektronikus formában.”

- A *D* aktivitás tízszerese feletti aktivitású zárt forrás tervezett exportja, és importja esetében a tulajdonos vagy a birtokos legalább 30 nappal a tervezett szállítás előtt, előzetes értesítést küld a Hivatalnak

Melléklet a 11/2010. (III. 4.) KHEM rendelethez:

Radionuklidok veszélyességi skálájának D aktivitásai

Kitekintés

Készülőben lévő nemzetközi ajánlás:

- Új IBSS: elképzelhető, hogy más belépési szintek

folyt. köv....